

Интервју са Милорадом Ђурићем

## Институције културе морају да редефинишу своју мисију

Актуелни проблем статуса библиотека и библиотекара у Србији навео је редакцију нашег часописа да покрене серију интервјуа са личностима које могу да имају утицај на промену садашњег стања. Наш саговорник на ову тему је Милорад Ђурић, покрајински секретар за културу. У овом интервјуу он говори о положају библиотека у Војводини у условима економске кризе, њиховом финансирању и подршци коју Секретаријат за културу пружа библиотекама.

**Милорад Ђурић** је рођен 1960. године у Избишту, општина Вршац. Средњу економску школу завршио је 1979. године у Вршцу. Дипломирао је 1986. на Филозофском факултету Универзитета у Београду, на Одсеку за социологију. Од 1991. до 1994. био је запослен у Центру за социјални рад у Вршцу.

Радио је као главни и одговорни уредник магазина Кошава од 1993. У периоду од 1994. до 1997. био је члан Извршног одбора СО Вршац задужен за културу, образовање и спорт. Функције потпредседника Покрајинског одбора и секретара Извршног одбора Демократске странке обављао је од 1998. до 2000, а 1999. постаје председник Општинског одбора Демократске странке у Вршцу. Од 2000. председник је Скупштине општине Вршац, а од 2000. до 2003. био је посланик у савезној Скупштини. Члан је Председништва Демократске странке од фебруара 2004. Функцију покрајинског секретара за информације обављао је од 2004. до 2008. године, када прелази у Покрајински Секретаријат за културу.

### - Шта нови Закон о култури доноси библиотекарству и који га подзаконски акти прате?

Законом о култури утврђено је да општи интерес у култури обухвата изградњу јединственог информационог система и матичне функције у библиотечкој делатности. Поред тога, у контексту културних делатности, помињу се и послови везани за библиотечко-информациону делатност. Закон о култури даје и општи оквир за оснивање, делатност, рад и финансирање библиотека. Посебним законима којима се регулишу поједине области културе, укључујући наравно и библиотечку делатност, регулисаће се конкретније и специфична питања у овој области. До сада су, на основу Закона о култури, сачињени преднацрти Закона о старој и реткој библиотечкој грађи и Закона о обавезном примерку публикација.

### - Како процењујете да економска криза утиче на библиотеке?

Економска криза је погодила све аспекте друштва, па самим тим и културу, односно, библиотеке. Ово је друга година за редом у којој су наши програмски буџети умањени за 50% у односу на 2008. годину. То је значајно смањење средстава и сигурно је да ће довести, у најбољем случају, до озбиљне стагнације у култури. Ипак, неопходно је разумети да криза погађа све и да је ово драстично смањење буџетских расхода део плана за укупну финансијску консолидацију државне економије.

### - Да ли сте задовољни делом буџета који је издвојен за културу?

У буџету Војводине учешће културе износи 3%. То је више него на републичком нивоу (учешће културе је испод једног процента), али мање него што је, по нашим проценама, неопходно. Ипак, већи проблем представља чињеница да се ради о трансферним средствима која се из републичког Министарства пребацују Покрајинском секретаријату, а онда дистрибуирају корисницима. Ради се о једном анахроном систему који би требало што пре променити. Коначно, овакав систем је проузроковао низ проблема на релацији Министарство – Секретаријат и озбиљну кризу у 2009. години, када је било доведено у питање финансирање покрајинских установа културе.

### - Како видите савремене односе у области културе и стварање новог културног амбијента и понуде? Где је ту место библиотека?

Комплексност овог питања превазилази оквире интервјуа. Укратко – мислим да технолошке промене у домаћу електронских комуникација снажно утичу и на област културе. Захваљујући Интернету, вишеструко је повећан степен доступности различитих културних садржаја, а умањен је значај територијалне удаљености. Интернет је утицао и на „производњу“ и на „потрошњу“ културе. У том новом амбијенту, многе старе институције културног система су се суочиле са потребом да редефинишу своју мисију. То се свакако односи и на библиотеке. Мислим да ће у будућности ти изазови бити све драматичнији.

### - Шта Секретаријат чини како би унапредио и модернизовао рад библиотека?

Секретаријат већ неколико година финансијски помаже пројекат „Библиотека мрежа Војводине“, који реализује Иновациони центар за библиотеке и архиве Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду. Пројекат обухвата прилагођавање софтверског система специфичностима оних библиотека у Војводини које су прихватиле нови софтверски систем БИСИС (генерисање извештаја о библиографској грађи, статистички извештаји о корисницима библиотеке и извештаји о читаности библиографске грађе), као и унапређење система за одржавање софтвера у дистрибуираном мрежном окружењу (комуникациона и софтверска повезаност библиотека у мрежи и, на тај начин, међусобна размена библиографских записа путем Интернета). Поред тога, Секретаријат сваке године суфинансира набавку књига општинским библиотекама и за то је ове године издвојено 3 милиона динара, а суфинансира се и матична делатност библиотека. Зависно од могућности, омогућава се и набавка рачунарске и друге опреме неопходне за рад библиотека.

**- На који начин Секретаријат подржава међународну сарадњу библиотека? Не знамо да ли Вам је познато да, због оскудних материјалних средстава, библиотеке тешко сарађују и унутар округа?**

Секретаријат за културу је, почетком 2010. године, расписао конкурс чији је циљ био подстицање регионалне прекограничне сарадње. Колико је мени познато, ниједна библиотека се није јавила на тај конкурс. Дакле, неопходно је да људи који раде у библиотекама осмисле пројекте и јаве се на конкурс. Једноставно.

**- Да ли знате да је и пројекат *Панчевачкој читалишћу* прихваћен од стране надлежних тела која су бринула о расподели средстава из НИП-а прве године када је овај фонд формиран? Иако смо прошли читаву процедуру (што није било нимало лако) и учинили све што је од нас тражено, тај новац до нас нисмо добили. Реч је о милион динара за изградњу и опрему. Да ли ће Секретаријат нешто предузети по овом питању и да ли ћемо тај новац добити?**

То питање, ипак, морате поставити одговорнима у НИП-у.

**- Да ли је Секретаријат приликом анализе система финансирања културних институција и програмских манифестација дошао до закључка да претежни део средстава из буџета завршава у Новом Саду? Да ли Секретаријат намерава да ово промени и шта чини по овом питању?**

Културне установе чији је оснивач Покрајина су, углавном, смештене у Новом Саду па отуда, претпостављам, и утисак да је на делу „новосадишња“ у

културној политици Војводине. Што се финансирања осталих пројеката тиче, однос је приближно 50%:50%. Деметрополизација културе у Војводини јесте један од главних циљева Секретаријата. Покушавамо да дефинишемо приоритетне пројекте који су специфични у некој локалној средини, а с друге стране, довољно квалитетни и самим тим „видљиви“ на покрајинском нивоу. Добри примери оваквих пројеката су Креативни атеље Јожеф Нађ у Кањижи, Тера у Кикинди, Галерија наивног сликарства у Ковачици, КОВ у Вршцу, Зелено звоно у Зрењанину, Музеј Илијанум и Галерија Сава Шумановић у Шиду, Тамбурашки фестивал у Дероњама, Фокус фондација у Суботици, Арт центар Хлеба и игара у Старој Пазови, итд.

**- Да ли сматрате да издавачи имају велики утицај на Министарство и Секретаријат?**

Квалитетни пројекти су једини начин да издавачи „утичу“ на Секретаријат за културу.

**- У Војводини је одлука о избору књига за откуп препуштена библиотекама, а ми то сматрамо добрим решењем (осим неких техничких детаља). Какав је Ваш став и зашто се разликује приступ Министарства и Покрајинског секретаријата за културу овом питању? Да ли сматрате да су средства која Секретаријат издваја за ове намене довољна?**

Сматрамо да су саме библиотеке у потпуности компетентне

да врше избор књига које ће откупљивати. Не знам који су аргументи Министарства што се њиховог система откупа тиче. Средства за откуп књига свакако да нису довољна, али то је питање финансијских капацитета.

**- Септембар је, а установе културе (барем у Панчеву) нису добиле ни од Министарства ни од Секретаријата ни уговоре, ни новац за одobreне пројекте?**

Нажалост, мислим да не располажете тачним подацима. До сада је, наиме, пројектима и установама са територије града Панчева, Секретаријат за културу, од 5.494.000 динара, колико је планирано за 2010. годину, исплатио 4.200.000 динара. Дакле, 80% од предвиђених средстава.

**- Да ли обилазите библиотеке у Војводини и да ли је у Вашој агенди и панчевачка библиотека?**

Кад год имам организовану посету некој општини или граду обилазим и тамошње библиотеке. Панчевачка библиотека је једна од најбољих библиотека у Војводини и свакако је у плану посета.

Разговор водили Горан Траиловић и Гордана Стокић Симончић